

Betænkning afgivet af Forsvarsudvalget den 24. maj 2006

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om en videreførelse af et dansk bidrag i Irak til den multinationale sikringsstyrke m.v. og til, at danske militære styrker stilles til rådighed for FN's bistandsmission til Irak (UNAMI)

[af udenrigsministeren (Per Stig Møller)]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 11. maj 2006 og var til 1. behandling den 18. maj 2006. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Forsvarsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 2 møder.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 40 spørgsmål til forsvarsministeren og udenrigsministeren til skriftlig besvarelse, som disse har besvaret.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Dansk Folkeparti kan støtte beslutningsforslaget. Den samlede anbefaling skal ses i lyset af bl.a. den fremlagte Situations- og Trusselsvurdering af 10. maj 2006 fra Forsvarets Efterretningstjeneste og regeringens Irak-analyse fremlagt i maj måned 2006. DF støtter ligeledes det ændrede personel- og materielbidrag, der samtidig lægges op til efter anmodning fra FN. Ligeledes noterer Dansk Folkeparti sig, at der i bemærkningerne til beslutningsforslaget lægges op til, at irakiske styrker i en glidende overgang skal overtage den fulde myndighedsrolle begyndende i de sydlige provinser Al Muthanna og Maysan.

Endelig ser Dansk Folkeparti positivt på, at det danske bidrag løbende ændres og tilpasses i takt med, at overdragelserne til irakisk myndighedskontrol gennemføres og det danske bidrag i tilsvarende grad overgår til en koordinerende og uddannende funktion.

Et *mindretal* i udvalget (S, RV, SF og EL) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse* ved 2. (sidste) behandling.

Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre stemte imod dansk deltagelse i det amerikanske ledede felttog i Irak i marts 2003, da der manglede FN-mandat og legitimitet. Således ville kun fire af Sikkerhedsrådets 15 medlemmer bakke op om en krig. Vi mente ligesom FN's våbeninspektører, at påstanden om ulovlige masseødelæggelsesvåben skulle efterforskes færdig og ikke kortsluttes af en krig på daværende tidspunkt, og vi var bekymrede over, at der ikke var nogen plan for at vinde freden under fremmed militær besættelse. Vi gjorde det også, fordi vi slet ikke så nogen plan for at

vinde freden, når man først havde slået det svage irakiske forsvar omkuld. Situationen i Irak nu efter tre år viser desværre, at vi havde ret i vore bekymringer.

I lyset af den danske regerings medansvar for freden accepterede Socialdemokraterne, at Danmark skulle bidrage til stabiliteten i Irak. Således blev der i sommeren 2003 sendt en bataljon på knap 500 danske soldater af sted som en del af den amerikansk ledede koalition. De danske soldater fik base i Basra-regionen i Sydirak sammen med en større britisk styrke. I 2004, før valgene i Irak i 2005, accepterede Det Radikale Venstre fortsat tilstedeværelse af danske soldater i Irak i særdeleshed på grund af FN's resolution 1546, der opfordrer FN's medlemslande til at yde militære og civile bidrag til stabiliseringen af Irak og fastslår, at der skal holdes valg senest den 31. januar 2005. Valgene var afgørende for Iraks fremtid, og det var derfor radikal opfattelse, at det ikke ville være rigtigt at trække sig ud i en sådan situation, idet det kunne forværre sikkerhedssituationen.

Der skal ikke herske tvivl om, at den danske styrke har gjort en fornem indsats for at løse en uhyre besværlig opgave. Men Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre tror ikke, at fortsat tilstedeværelse for Den Danske Bataljon er den rigtige måde for Danmark at hjælpe på. Den etniske og religiøse uro og truende borgerkrig kan kun standses af irakerne selv – og kun hvis alle parter faktisk har viljen til det. Den stigende fjendtlighed mod koalitionens – og efter Muhammed-krisen specielt mod Danmark – betyder, at en uforholdsmæssig stor del af kræfterne skal bruges på selvbeskyttelse.

Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre har besluttet, at vi ikke stemmer for forlængelse af Den Danske Bataljons tilstedeværelse i Irak efter 1. juli 2006. Koalitionens er blevet stadig smallere, fordi en række lande, der hjalp i starten, har trukket styrkerne hjem. Således vil bl.a. Italien hjemsende sine 3.000 soldater i løbet af året, ligesom Storbritannien har beskåret sit bidrag med 800 soldater, eller halvanden gang den danske bataljon.

Vi vil gerne fortsat – også med danske soldater og sammen med andre NATO-lande – hjælpe den irakiske regering med at træne officerer og politifolk, så den hurtigt selv kan overtage ansvaret for landets sikkerhed og varetage den med større respekt for grundlæggende menneskerettigheder. Vi vil gerne hjælpe med til, at FN kan være til stede, og vi vil gerne støtte det plagede irakiske folk med nødhjælp og civil genopbygning.

I stedet for at fortsætte som en del af koalitionens efter 1. juli 2006, vil Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre derfor erstatte bevogtning med genopbygning. Derfor har vi fremlagt et Irakisk Initiativ, der konkret, konstruktivt og ambitiøst beskriver en anden vej for Danmarks bidrag til genopbygning af Irak. Vi vil afsætte yderligere 250 mio. kr. over en fireårig periode fra 2007 til 2010 til dette Irakiske Initiativ. Initiativet skal bygge på danske kompetencer og derfor fokusere på at styrke Iraks demokrati, energiforsyning og miljø, landbrug, retsvæsen og menneskerettighedsbeskyttelse. Danmark skal fortsætte med at træne og uddanne Iraks sikkerhedsstyrker, under demokratisk kontrol.

Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre har siden november 2004 foreslået regeringen, at der blev udarbejdet en strategi for tilbagetrækning af den danske bataljon fra det sydlige Irak. Vi foreslog endda, at der blev sendt flere soldater til træning af irakiske sikkerhedsstyrker. Regeringen har desværre afvist ethvert forsøg på nytænkning og synes blot at køre videre med fortsatte forlængelser og uden at fastlægge succeskriterier for indsatsen. Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre frygter, at koalitionens og tilstedeværelsen af udenlandske soldater er en del af problemet i Irak frem for en del af løsningen. Danmark kan bidrage bedre til at genopbygge Irak.

Der er derfor behov for en ny dansk Irak-politik. Der er behov for genopbygning af Irak. Derfor foreslår Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre et ambitiøst dansk bidrag til genopbygning af Irak. Danmark bidrager bedst ved at tilbyde hjælp og assistance til den langsigtede genopbygning af

Irak frem for patruljering i ørkensandet i det sydlige Irak. Danmark skal hjælpe med til at opbygge Iraks demokrati, retssamfund og sikkerhedsstyrker.

Demokrati indebærer ansvar, og kun irakiske soldater og politi kan sikre den legitimitet, der er forudsætningen for sikkerhed og langtidsholdbare løsninger. Derfor kan danske soldater måske holde uroen nede, hvor de er stationeret, men aldrig skabe varig fred. Soldaterne har gjort en flot indsats under ekstremt vanskelige forhold. Nu er det så på tide at overlade ansvaret til irakerne selv. Et ansvar Iraks første fuldt demokratisk valgte ministerpræsident nu ønsker at tage hurtigst muligt.

Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre kan ikke medvirke til at meddele samtykke til en videreførelse af et dansk militært bidrag i Irak til den multinationale sikringsstyrke. Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre støtter FN's aktiviteter i Irak, herunder også at tilbyde FN landtransportstøtte i form af et C-130 transportfly med jordpersonel. Ligeledes støtter Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre NATO's træningsmission i Irak.

Enhedslisten betragter koalitionsstyrkernes tilstedeværelse i Irak som en besættelse. Enhedslisten er grundlæggende modstander af dansk deltagelse i besættelsen af Irak.

Besættelsen er en politisk katastrofe for verdenssamfundet samt for Irak som stat og en humanitær katastrofe for irakerne.

Det er en humanitær katastrofe, fordi mindst 38.000 er blevet dræbt, ifølge Iraq Body Count, på baggrund af den militære invasion. Alene i april måned i år er over 1.000 irakere blevet dræbt. Det svarer til over 30 om dagen.

Det er en humanitær katastrofe, fordi mere end 100.000 irakere har måttet flygte fra deres hjem de seneste par måneder. Dette tal dækker kun over registrerede interne flygtninge. Tallet er formentlig meget højere.

Det er en humanitær katastrofe, fordi antallet af underernærede børn fortsat stiger og ikke kun er højere, men langt højere end i 2003. Af svaret på spørgsmål 13 fremgår det, at ca. 33 pct. af børnene i de såkaldt fødevareusikre husholdninger er kronisk fejlnærede.

Det er en politisk, økonomisk og i sidste instans humanitær katastrofe, fordi det har medført en udlicitering af irakiske værdier til udenlandske virksomheder og dermed reelt gjort irakerne fattigere.

Det er en politisk katastrofe, fordi besættelsen blev indledt på et groft manipuleret og folkeretsstridigt grundlag.

Det er en politisk katastrofe, fordi terrorangrebene bl.a. er et resultat af Vestens militære tilstedeværelse i Irak.

Det er en politisk katastrofe, fordi det har medført voldsomme regionale, etniske og religiøse konflikter i Irak.

I dag er virkeligheden, at oprøret har bredt sig, og der er en voksende modstand mod besættelsestroppers tilstedeværelse. Således viser en meningsmåling foretaget af World Public Opinion i januar 2006, at 47 pct. af befolkningen i større eller mindre grad bifalder angreb mod koalitionsstyrkerne. Og Forsvarets Efterretningstjeneste vurderer, at »udlændinge udgør under 1/20 af oprørerne i Irak«, jf. svar på spørgsmål 19.

Enhedslistens konklusion er derfor, at besættelsen af Irak har ført til en humanitær og økonomisk katastrofe. Den har ført til et land i opløsning og truer med en borgerkrig. Og den har ikke mindst ført til, at fundamentalistiske religiøse kræfter står stærkere end længe også internationalt.

Det er derfor, at kravet om tilbagetrækning af de danske militære styrker fra Irak fortsat er så vigtigt og nødvendigt. En tilbagetrækning vil være til gavn for den irakiske befolkning, den vil være til gavn for danskerne. Og den ville tillige være et vigtigt element i kampen mod den internationale terrorisme.

Enhedslisten kan og vil ikke støtte fortsættelsen af en grufuld og ulovlig krig.

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen

Gitte Lillelund Bech (V) nfm. Jens Hald Madsen (V) Kristian Pihl Lorentzen (V)
Karsten Nonbo (V) Marion Pedersen (V) Hans Kristian Skibby (DF) Peter Skaarup (DF)
Allan Niebuhr (KF) fmd. Tom Behnke (KF) Per Kaalund (S) Mette Gjerskov (S)
Jeppe Kofod (S) Bjarne Laustsen (S) Anne-Marie Meldgaard (S) Morten Helveg Petersen (RV)
Holger K. Nielsen (SF) Frank Aaen (EL)

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende B 139

Bilagsnr.	Titel
1	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af beslutningsforslaget
2	Forsvarets Efterretningstjenestes situations- og trusselsvurdering for Irak
3	Regeringens Irak-analyse, Danmarks engagement i Irak, maj 2006
4	Godkendt tidsplan for udvalgets behandling af beslutningsforslaget
5	Forsvarsministeriets notat om sammensætningen af det danske styrkebidrag og genopbygningsprojekter faciliteret af den danske bataljon i Irak
6	Forsvarsministeriets skrivelse af 11. maj 2006 - i forlængelse af skrivelse af 26. april 2006 (Forsvarsministeriets notat om sammensætning af det danske styrkebidrag og genopbygningsprojekter faciliteret af den danske bataljon i Irak)
7	Artikel fra The New York Times den 19. maj 2006 - As Death Stalks Iraq, Middle-class Exodus Begins
8	1. udkast til betækning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende B 139

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om deltagerlande i den multinationale styrke, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
2	Spm. om voksende modstand i befolkningen, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
3	Spm. om FN's Sikkerhedsråds mandat, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
4	Spm. om Danmarks ansvar for fanger, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
5	Spm. om teknisk bistand til ændringsforslag vedr. tilfangetagne, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
6	Spm. om oversigt over landenes bidrag til koalitionsstyrker, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
7	Spm. om oversigt over landenes bidrag til NATO- og andre styrker, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
8	Spm. om antallet af dræbte, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
9	Spm. om antallet af bortførelser, til udenrigsministeren og forsvars-

- ministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 10 Spm. om udvikling i olieproduktion og elektricitet, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 11 Spm. om omfanget af korruption, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 12 Spm. om USA's samlede udgifter, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 13 Spm. om UNICEF-rapport, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 14 Spm. om negative tendenser i Irak, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 15 Spm. om den voksende modstand i befolkningen, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 16 Spm. om FN's »Human Rights Report«, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 17 Spm. om ansvar for menneskerettigheder, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 18 Spm. om den økonomiske udvikling, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 19 Spm. om modstandsangreb, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 20 Spm. om Den Internationale Valutafond, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 21 Spm. om økonomisk og social tilbagegang i Irak, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 22 Spm. om tilbagetrækning af de amerikanske tropper fra Irak, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 23 Spm. om plan for tilbagetrækning af amerikanske tropper samt koalitionsstyrker fra Irak, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 24 Spm. om amerikansk tilstedeværelse i Irak i fremtiden, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 25 Spm. om tilbagetrækning af koalitionsstyrkerne, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 26 Spm. om reduktion af britiske og amerikanske styrker, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 27 Spm. om beskyttelse af udsendte danske eksperter og delegationer, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 28 Spm. om aftaler med den irakiske regering om beskyttelse af udsendte danske eksperter og delegationer, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 29 Spm. om udvandring fra Irak, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå

- 30 Spm. om internt fordrevne og flygtninge i Irak, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 31 Spm. om underernærede børn, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 32 Spm. om reduktioner i de nationale subsidier til olie og fødevarer, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 33 Spm. om forskellen mellem rig og fattig i Irak, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 34 Spm. om teknisk bistand til ændringsforslag, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 35 Spm. om Abu Ghraib, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 36 Spm. om udlevering af fanger til irakiske myndigheder, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 37 Spm. om tilbagetrækning af danske og amerikanske styrker fra Irak, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 38 Spm. om udtalelser fra Brzezinski, Odom og Zinni, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå
- 39 Spm. om antallet af udlændinge i oprøret og et nationalt oprør, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og forsvarsministerens svar herpå
- 40 Spm. om politiske løsninger på et nationalt oprør, til udenrigsministeren og forsvarsministeren, og udenrigsministerens svar herpå